

MYNDIGHETEN FÖR
DIGITALISERING OCH
BEFOLKNINGSDATA

Uppförandekoder för spärrmarkeringar i befolk- ningsdatasystemet

Uppförandekoder

28.1.2021

Kunder

Uppförandekoder
Spärrmärkning

DVV/6880/2020

1 (24)

28.1.2021

Hantering av dokument

Ägare	Sabine Westin
Upprättat av	Harri Hongisto tillsammans med experter på BDS informationstjänster och underhåll
Granskat av	Sabine Westin
Godkänt av	Joonas Kankaanrinne

Versionshantering

version nr	åtgärder	datum/person
1.0	Har uppdaterats för att motsvara ändringarna i lagstiftningen, stavningen har kontrollerats	29.8.2018/ Eerika Majamaa, Harri Hongisto
2.0	Ändringar i anslutning till organisationsförändringen samt annan allmän uppdatering.	20.10.2020/Harri Hongisto, Katja Peura
2.1	Korrigeringar i kapitel 3.3. pga. felaktigt kopierad text i samband med textbehandlingen, samt enstaka rättelser av skrivfel.	4.2.2021/ Sabine Westin

Kunder

Uppförandekoder

Spärrmärkning

DVV/6880/2020

2 (24)

28.1.2021

Uppförandekoder för spärrmärkingar i befolkningsdatasystemet

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata fastställer uppförandekoderna för spärrmärkning i befolkningsdatasystemet i syfte att tillämpa dataskyddslagstiftningen och främja god informationshantering. Enligt 4 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster (661/2009 jämte ändringar) ansvarar Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i egen-skap av registeransvarig för uppgifter i anslutning till spärrmärkning som införts i be-folkningsdatasystemet.

För att främja enhetlig och god praxis rekommenderar Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata att även Statens ämbetsverk på Åland följer principerna i uppfö-randekoderna. Syftet med uppförandekoderna är att förbättra skyddet för medborgar-nas privatliv och personuppgifter, förenhetliga praxis för utlämnande av uppgifter inom registerförvaltningen, förbättra informationstjänsternas kvalitet samt vidmakt-hålla och främja de registrerades och uppgifts användarnas förtroende för befolk-ningsdatasystemet och dess informationstjänster. Syftet är också att stödja öppenhet och offentlighet i samband med nyttjandet av uppgifterna i befolkningsdatasystemet. Med detta beslut upphävs Befolkningsdatasystemets uppförandekoder för spärrmar-keringar 17.10.2018 VRK/4584/2018. Detta beslut gäller tills vidare.

Joonas Kankaanrinne
Direktör

Sabine Westin
Sakkunnig

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
2	Författningsgrund.....	5
3	Allmänt om spärrmarkering	8
3.1	Allmänt	8
3.2	Att ansöka om spärrmarkering	8
3.3	Spärrmarkeringens giltighetstid.....	9
3.4	Kontaktadress.....	10
3.5	Uppgifter som omfattas av spärrmarkering	10
3.6	Uppgift om att spärrmarkering föreligger	12
4	Principer för behandlingen	13
4.1	Allmänt	13
4.2	Huvudprinciperna för behandlingen samt de instanser som har rätt att få spärrmarkerade uppgifter	13
4.2.1	En uppgift som omfattas av spärrmarkering får lämnas ut endast till en myndighet .	13
4.2.2	Personen har rätt att få tillgång till sina egna uppgifter.....	14
4.2.3	Att beakta då uppgifter som omfattas av spärrmarkering behandlas	14
4.3	Användning och skyddande av uppgifter som omfattas av spärrmarkering samt utredning av dem	16
4.3.1	Användare av uppgifter som omfattas av spärrmarkering	16
4.3.2	Redogörelse för användningen och skyddet av uppgifterna.....	16
4.4	Tillämpning av principerna vid enskilt utlämnande av uppgifter	17
4.5	Behandling av uppgifter som omfattas av spärrmarkering för myndighetens räkning i rollen som personuppgiftsbiträde.....	17
5	Principer för enskilda informationstjänster	19
5.1	Allmänt	19
5.2	VTJkysely och utdragsförfrågningar (inklusive intygförfrågningar).....	20
5.3	Ändringsdatatjänsten	21
5.4	BDS-gränssnittet.....	22
5.5	Engångsuppdatering av register eller upprepad engångsuppdatering.....	22
5.6	Urvalstjänst.....	23
5.7	Adresstjänst.....	23
5.8	Dokumenttjänster.....	24

Uppförandekoder för spärrmarkeringar i befolkningsdatasystemet

1 Inledning

Enligt lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster (661/2009 jämte ändringar) kan för en person på ansökan göras en spärrmarkering i befolkningsdatasystemet, om hans eller hennes eller familjens hälsa eller säkerhet är hotad. Spärrmarkeringen begränsar avsevärt utlämnandet av uppgifter om personens hemkommun, boningsort och kontaktuppgifter ur registret. Denna begränsning som gäller utlämnande påverkar även det sätt på vilket de som tar emot uppgifterna ska behandla uppgifter som omfattas av spärrmarkering.

Bestämmelser om motsvarande spärrmarkering som i princip gäller en viss myndighet finns i 24 § 31 punkten i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (621/1999). Sistnämnda spärrmarkering kan begäras hos en myndighet i fråga om det personregister som upprätthålls av myndigheten, vilket är relevant i synnerhet om myndighetens uppgifter inte registreras med hjälp av befolkningsdatasystemet.

Spärrmarkering kan beviljas till exempel i vittnesskyddssituationer, situationer med familjevåld eller för sådana yrkesgrupper som regelbundet tvingas uppleva ett allvarligt hot om fysiskt våld på grund av sitt arbete. För närvarande har cirka 13 000 personer spärrmarkering i befolkningsdatasystemet.

I Finland finns inget samlat register över spärrmarkeringar. En spärrmarkering i befolkningsdatasystemet beaktas i hanteringen av systemets uppgifter och då uppgifter utlämnas. Eftersom uppgifter från befolkningsdatasystemet i stor utsträckning används i samhällets olika funktioner får även det dataskydd som hänför sig till en spärrmarkering en relativt stor spridning i samband med utlämnande av övriga uppgifter ur registret.

En spärrmarkering i befolkningsdatasystemet förhindrar att spärrmarkerade uppgifter lämnas ut åt andra än myndigheter. Även till myndigheter kan spärrmarkerade uppgifter lämnas ut endast i begränsad utsträckning. Om en person inte i befolkningsdatasystemet har en särskild kontaktadress som inte omfattas av spärrmarkering, kommer personens ärendehantering i synnerhet hos olika instanser inom den privata sektorn, i hög grad att försvåras på grund av spärrmarkeringen.

Det är skäl att tillämpa principerna i dessa uppförandekoder på ett lämpligt sätt inte bara i fråga om dem som tar emot uppgifter, utan också i fråga om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Statens ämbetsverk på Åland och i de systemleverantörers verksamhet som är deras samarbetspartners då uppgifter i anslutning till spärrmarkering behandlas. Det administrativa ansvaret för behandlingen av uppgifter som omfattas av spärrmarkering i leverantörernas (personuppgiftsbiträdenas) verksamhet ligger i första hand hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Om befolkningsdatasystemets kunder som tar emot uppgifter inte har möjlighet att behandla spärrmarkerade uppgifter i enlighet med dessa uppförandekoder, är det möjligt att uppgifterna inte kan lämnas ut på det sätt som anges i ansökan. Då kan man till exempel överväga att lämna ut uppgifter som omfattas av spärrmarkering från Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata som s.k. enskilt utlämnande av uppgifter.

2 Författningsgrund

I Finlands grundlag 10 § föreskrivs om skydd för privatlivet och i paragrafen förutsätts det att skydd för personuppgifter närmare bestäms genom lag. Den allmänna lagen om skydd för och behandling av personuppgifter är EU:s allmänna dataskyddsförordning (2016/679) som kompletteras av den nationella dataskyddslagen 1050/2018). När personuppgifter behandlas enligt artikel 6 punkt 1 c i dataskyddsförordningen i syfte att iakttä de lagstadgade skyldigheterna förutsätts det enligt artikel 6 punkt 3 att grunden till denna behandling regleras i antingen EU-rätten eller i tillämplig lagstiftning i den registeransvariges medlemsstat.

I bestämmelserna om spärrmarkering i lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster åläggs den registeransvariga myndigheten en lagstadgad skyldighet att behandla personuppgifter för att tillgodose individens rättigheter. Denna lagstiftning uppfyller kraven i den allmänna dataskyddsförordningen.

Den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen tillämpas när personuppgifter behandlas, om det inte finns särskilda bestämmelser om detta i annan lagstiftning. Bestämmelserna om spärrmarkering i lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster är sådana specialbestämmelser. Även andra lagar än de föreskrifter som uttryckligen reglerar spärrmarkering ska tillämpas vid utlämnande av uppgifter som hänför sig till spärrmarkering.

I specialbestämmelserna i 36 och 37 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster föreskrivs följande om spärrmarkering som ska antecknas i befolkningsdatasystemet och behandlingen av de uppgifter som omfattas av den:

36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata:

Spärrmarkering och skyldighet att lämna ut uppgifter

Om en person har grundad och uppenbar orsak att misstänka att hans eller hennes eller familjens hälsa eller säkerhet är hotad, kan en spärrmarkering registreras i befolkningsdatasystemet på ansökan. Den berörda personen eller dennes lagliga företrädare ska skriftligen eller på något annat bevisligt sätt ansöka om spärrmarkering hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. När en person ansöker om spärr-

28.1.2021

markering ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ge honom eller henne möjlighet att anmäla en sådan kontaktadress för registrering i befolkningsdatasystemet som kan överlätas också till andra än i 3 mom. avsedda myndigheter.

En spärrmarkering kan första gången gälla i högst fem år. Efter det kan giltighetstiden på ansökan förlängas med två år i sänder. Av särskilda skäl kan spärrmarkeringen gälla tills vidare. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska informera sökanden om de direkta konsekvenserna av spärrmarkeringen.

När en spärrmarkering har införts i systemet får hemkommunen, boplingsorten, adressen och andra kontaktuppgifter för den som förbudet gäller lämnas ut endast till en myndighet vars rätt att behandla dessa uppgifter grundar sig på skötseln av en uppgift, en åtgärd eller ett uppdrag som gäller rättigheter eller skyldigheter för den person som förbudet gäller och som har reglerats i lag eller med stöd av lag. Spärrmarkeringen gäller också identifierings- och lägesuppgifter om en fastighet, byggnad eller lägenhet som den som förbudet gäller äger eller innehar, om uppgifterna inte kan behandlas separat från de uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen när uppgifterna om den som förbudet gäller lämnas ut ur befolkningsdatasystemet.

37 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata:

Behandling av uppgifter som omfattas av spärrmarkering

Sådana uppgifter i befolkningsdatasystemet som omfattas av spärrmarkering och som lämnats ut till en myndighet får inte överlätas vidare av myndigheten, och myndigheten får inte heller låta en utomstående ta del av eller behandla dem, om inte något annat bestäms i lag. Myndigheten ska också se till att uppgifterna behandlas endast av personer till vilkas uppgifter behandlingen av uppgifterna i fråga direkt hör.

När Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata överlåter uppgifter som omfattas av spärrmarkering till en annan myndighet ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samtidigt meddela den andra myndigheten om spärrmarkeringen, om det inte är fråga om utlämnande av uppgifter för postförsändelse eller annat motsvarande engångsbruk.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska innan enskilda uppgifter som omfattas av spärrmarkering lämnas ut till någon annan än en myndighet med stöd av artikel 15 i denna lag eller dataskyddsförordningen utreda grunden för spärrmarkeringen eller höra föremålet för spärrmarkeringen eller dennes vårdnadshavare. Beslut om utlämnande av enskilda uppgifter som omfattas av spärrmarkering till andra än myndigheter ska fattas skriftligen. Beslutet kan verkställas trots att ändring har sökts, om den som omfattas av spärrmarkeringen eller dennes vårdnadshavare inte har motsatt sig att uppgifterna lämnas ut.

28.1.2021

Även bestämmelserna i 44 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster är centrala i fall av spärrmarkering. I nämnda paragraf föreskrivs om en redogörelse för hur de utlämnade uppgifterna kommer att användas och skyddas, som också i överlåttelsesituationer som hänför sig till spärrmarkeringar enligt bestämmelsen ska krävas av användaren innan uppgifterna lämnas ut.

44 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata:

Redogörelse för användningen och skyddet av uppgifterna

Innan uppgifterna lämnas ut kan Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata vid behov kräva att användaren redogör för hur användningen och skyddet av de utlämnade uppgifterna ska ordnas. Utredningen ska ges skriftligen och innehålla uppgifter om hur den administrativa och fysiska säkerheten ordnas för de uppgifter som lämnas ut samt hur säkerheten i fråga om personal, datakommunikation, programvara, datamaterial, användning och utrustning kommer att garanteras.

En sådan utredning som avses i 1 mom. ska krävas, om:

- 1) uppgifterna lämnas ut med hjälp av ett tekniskt gränssnitt eller en förbindelse för åtkomst eller om utlämnandet gäller en omfattande datamängd och det är fråga om utlämnande av uppgifter som avses i 36-43 §, eller
- 2) användningen av uppgifterna av annan grundad anledning kan antas kränka skyddet för en persons privatliv eller personuppgifter, kränka hans eller hennes intressen eller rättigheter eller äventyra statens säkerhet.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. krävs ingen utredning om bestämmelserna i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen tillämpas på behandlingen av användarens uppgifter.

I 52 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster föreskrivs om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas rätt att få information och utföra inspektioner. Ämbetsverket har i enlighet med bland annat 52 § 1 mom. rätt att av den som använder uppgifter som lämnats ut i samband med spärrmarkeringar trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för uppföljningen och övervakningen av användningen och skyddet av uppgifterna.

3 Allmänt om spärrmarkering

3.1 Allmänt

36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster gäller den registrerades särskilda rätt att på ansökan registrera spärrmarkering i befolkningsdatasystemet, förutsättningar för beviljande av förbud, ansökningsförfarande och giltighetstid. En spärrmarkering kan beviljas, om en person har grundad och uppenbar anledning att misstänka att hans eller hennes eller familjens hälsa eller säkerhet är hotad. För att utgöra en grund för beviljande av spärrmarkering måste **hotet vara uppenbart**.

Spärrmarkeringen gäller personens kontaktuppgifter samt under vissa förutsättningar uppgifter som gäller en fastighet, byggnad och lägenhet i personens ägo. Den som ansöker om spärrmarkering har likväl en möjlighet att uppge en kontaktadress som inte omfattas av spärrmarkeringen.

3.2 Att ansöka om spärrmarkering

Förutsättningarna för beviljande av spärrmarkering är objektiva förutsättningar. En ansökan om spärrmarkering måste alltid vara motiverad och av den ska tydligt framgå ett hot, dess sannolikhet och en uppskattning av hur länge hotet består.

Ansökan om spärrmarkering kan lämnas in till vilket som helst av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas verksamhetsställen.

Den berörda personen eller dennes lagliga företrädare ska skriftligen eller på något annat bevisligt sätt ansöka om spärrmarkering hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Undantagsvis kan i situationer som förutsätter ett brådskande behov av skydd även en muntlig ansökan räcka till. Då ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata se till att grunderna för ansökan dokumenteras och till exempel att en skriftlig ansökan vid behov fås senare.

Om en ansökan om spärrmarkering lämnas för andra myndiga familjemedlemmar, ska för deras räkning en skriftlig fullmakt bifogas. En laglig företrädare kan likväl ansöka om spärrmarkering för en person.

Enligt 36 § 2 mom. i lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster ska myndigheten informera sökanden om de direkta konsekvenserna av spärrmarkeringen. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska se till att beslutet om spärrmarkering åtföljs av tillräckligt detaljerade uppgifter om spärrmarkeringens direkta konsekvenser och om andra omständigheter i anslutning till spärrmarkeringen som sökanden behöver.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska för sökanden redogöra för de omedelbara konsekvenserna av spärrmarkeringen i synnerhet till den del att man när en person ansöker om spärrmarkering beaktar en utvidgning av spärrmarkeringen till alla som bor i samma hushåll samt för eventuella konsekvenser som kan följa om spärrmarkeringen inte samtidigt söks och registreras för alla familjemedlemmar som bor i samma hushåll. Det bör särskilt betonas att spärrmarkeringen endast gäller den

28.1.2021

sökande och att en spärrmarkering som beviljats en av familjens medlemmar inte automatiskt påverkar utlämnande av uppgifter om andra familjemedlemmar.

I samband med ansökan om spärrmarkering ska det kontrolleras om andra personer bor tillsammans med den sökande i samma lägenhet. Om en make/maka/partner och barn bor i samma hushåll ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata uppmäna den som ansöker om spärrmarkering att se till att spärrmarkering söks även för andra som bor i samma lägenhet. Dessutom är det viktigt att instruera den sökande att se till att spärrmarkering skilt söks även för andra personer som eventuellt vid en senare tidpunkt ansluter sig till hushållet (till exempel ett barn som har blivit fött).

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska fästa sökandens uppmärksamhet vid att den spärrmarkering som antecknats i befolkningsdatasystemet endast gäller befolkningsdatasystemet och utlämnande av uppgifter ur det. Informationen om spärrmarkeringen förmedlas således inte till andra myndigheter eller företag, till exempel Posti Ab, som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samlar in adressuppgifter tillsammans med.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska vid behov också uppmärksamma den som ansöker om spärrmarkering på möjligheten till sekretess enligt 24 § 1 mom. 31 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) i den händelse att uppgifterna i befolkningsdatasystemet inte utnyttjas vid upprätthållandet av myndighetens register (s.k. myndighetsspecifik spärrmarkering).

3.3 Spärrmarkeringens giltighetstid

En spärrmarkering kan första gången gälla i högst fem år. Efter det kan giltighetstiden på ansökan förlängas med två år i sänder.

En spärrmarkering kan av särskilda skäl gälla tills vidare. Denna möjlighet kan närmast gälla sådana personer som kan behöva spärrmarkeringen på grund av sitt yrke, till exempel poliser, fångvaktare, åklagare och domare. I en del fall kan ett hot som härrör från ett visst yrke eller sakförhållande bestå så länge som personen verkar i detta yrke eller sakförhållande (vittnesskyddsprogram), i somliga fall även därefter. Möjligheten att även bevilja en spärrmarkering som gäller tills vidare eliminerar de problem som kan uppkomma i de fall där behovet är långvarigt.

En spärrmarkering ska inte automatiskt antecknas som gällande tills vidare exempelvis enbart på grund av att personen utövar ett visst yrke. Av ansökan om spärrmarkering ska framgå en uppskattning av hur länge hotet kommer att bestå. Då ärendet övervägs bör det med beaktande av alla omständigheter som hänför sig till hotet vara möjligt att bedöma att behovet av spärrmarkeringen i vilket fall som helst kommer att vara långvarigt och att den sannolikt skulle behöva förnyas, om den först beviljades på viss tid.

En person som beviljats spärrmarkering kan när som helst under förbudets giltighetstid anhålla om att spärrmarkeringen upphör hos magistraten. En sådan begäran ska alltid lämnas skriftligen. Begäran ska åtföljas av skriftligt samtycke av varje person som är föremål för spärrmarkeringen, om personen inte själv lämnar en ansökan.

När spärrmarkeringen upphör, betraktas den inte som retroaktivt giltig för uppgifterna under giltighetstiden. När en person avlider blir spärrmarkeringen för personen **bestående**.

3.4 Kontaktadress

En person som beviljats en spärrmarkering kan anmäla en kontaktadress i befolkningsdatasystemet. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata **ska alltid fästa den sökandes uppmärksamhet vid möjligheten** att för registrering i befolkningsdatasystemet anmäla en kontaktadress som inte omfattas av spärrmarkeringen. En kontaktadress är inte samma sak som en postadress som antecknas i befolkningsdatasystemet.

En kontaktadress införs i registret så att även andra än myndigheterna vid behov i fall av en spärrmarkering kan få kontakt med en person som beviljats spärrmarkering. Kontaktadressen kan lämnas ut till alla som behöver den, om inte adressen på basis av en persons anmälan är föremål för förbud mot utlämnande av uppgifter som antecknats i befolkningsdatasystemet (förbud mot direktmarknadsföring, förbud mot utlämnande av kontaktuppgifter och förbud mot uppdatering av kundregister samt förbud mot personmatrikel och släktforskning). Personen kan anmäla förbud mot utlämning av uppgifter till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samtidigt som han eller hon anger sin kontaktadress. Om personen redan sedan tidigare har ovan nämnda förbud mot utlämning av uppgifter angivna i befolkningsdatasystemet gäller de automatiskt för kontaktadressen.

Kontaktadressen kan vara till exempel en postboxadress av vilken det inte framgår några exakta uppgifter om personens boende. Anmälaren är ansvarig för att den adress som han eller hon meddelat som sin kontaktadress kan användas för att ta emot postförsändelser. Vid behov är det skäl att överväga om samtycke av adressens innehavare behövs för att det ska kunna säkerställas att adressen får antecknas som kontaktadress i befolkningsdatasystemet.

Kontaktadressen träder i kraft när den har antecknats i befolkningsdatasystemet och gäller högst till att spärrmarkeringen går ut. Kontaktadressen kan ändras under spärrmarkeringens giltighetstid. Om man ansöker om en fortsättning på spärrmarkeringen ska man samtidigt ange kontaktadressen på nytt.

Det bör beaktas att de flesta personer med spärrmarkering inte har någon kontaktadress i befolkningsdatasystemet. Myndigheten ska dock i mån av möjlighet, särskilt i framtiden då uppgifterna om kontaktadresser eventuellt har utökats, utnyttja kontaktadressen i större utsträckning än i nuläget.

3.5 Uppgifter som omfattas av spärrmarkering

Spärrmarkeringen ska med undantag för den särskilda kontaktadressen gälla alla andra uppgifter om hemkommun och bostad samt adress- och kontaktuppgifter för

28.1.2021

personen som registrerats i befolkningsdatasystemet samt e-postadresser. Spärrmarkeringen gäller också uppgifter som specificerar och lokaliserar sådana fastigheter, byggnader, lägenheter eller lokaler som personen äger eller innehar, om uppgifterna inte kan behandlas separat från de uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen när hans eller hennes uppgifter lämnas ut från befolkningsdatasystemet.

I princip omfattas alla de uppgifter av spärrmarkeringen som kan avslöja uppgifter som ska skyddas av spärrmarkeringen. Uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen är sålunda hemortskoden, kommunens delområde och uppgiften om hemkommun vid årsskiftet. Som uppgifter som omfattas av spärrmarkering kan det i mån av möjlighet i själva verket också vara skäl att betrakta till exempel adressen före förbudet eller någon annan tidigare uppgift, om den inte har ändrats efter att förbudet meddelades. Ofta är det dock så att spärrmarkeringen ger fullt skydd först efter att man flyttat till en ny adress.

Vid behov ska de uppgifter som betraktas som spärrmarkerade närmare definieras i tillståndet till utlämnande av uppgifter eller i de beskrivningar av elektronisk post eller behandlingsregler som hänför sig till tillståndet.

I dokumenten för utlämnande av uppgifter kan likaså bestämmas att endast en del av de uppgifter som ska omfattas av spärrmarkering kan överlåtas till mottagaren av uppgifterna.

Uppgifter som i princip omfattas av spärrmarkering är följande personuppgifter i befolkningsdatasystemet:

- Stadigvarande finländsk adress
- Tillfällig finländsk adress
- Postadress
- Stadigvarande utländsk adress
- Tillfällig utländsk adress
- E-postadress
- Permanent hemortskod
- Tillfällig hemortskod
- Hemkommun
- Tillfällig kommun
- Delområde i kommunen
- Kommun vid årsskiftet
- Evangelisk-luthersk eller ortodox församling
- Registrerat religionssamfund eller dess församling
- Uppgifter för val; röstningskommuner och -ställen

Spärrmarkeringen bör omfatta även make, maka eller barn så att det skydd som erbjuds av spärrmarkeringen ska förverkligas fullt ut. En ansökan om spärrmarkering som gjorts för en familjemedlem omfattar likväl inte automatiskt andra familjemedlemmar, utan ansökan ska uttryckligen göras för samtliga familjemedlemmar vid behov vederbörligt representerade.

Uppgifter som omfattas av spärrmarkering är i princip även följande uppgifter om fastigheter, byggnader och lägenheter, om personuppgifter som gäller fastighetsenhetens ägare, byggnadens ägare eller representant, lägenhetens invånare eller den person som ansökte om bygglov:

- Fastighetsbeteckning
- Byggnadsbeteckning
- Lägenhetsbeteckning
- Bygglövsbeteckning
- Byggnadens koordinater
- Lokaliseringsbeteckning för 900-grupperna i kombination med fastighetsbeteckningen
- Kommun
- Lokaliseringsområde (by)
- Delområde i kommunen
- Röstningsområde
- Byggnadens belägenhetsadress
- Fastighetsenhetens adress

Även uppgifter som avslöjar var en fritidsbostad är belägen omfattas av spärrmarkeringen. Andra uppgifter om personen än uppgifter som omfattas av spärrmarkering berörs inte av begränsningen av utlämnandet av uppgifter. Sålunda kan till exempel namn och förändring av civilstånd oavsett spärrmarkeringen meddelas till mottagaren av uppgifterna. Den kontaktadress som antecknas i befolkningsdatasystemet är inte heller en uppgift som omfattas av spärrmarkeringen.

I motsats till vad som föreskrivs i bestämmelsen om spärrmarkering i 24 § 1 mom. 31 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är det inte nödvändigt att föreskriva om hemlighållande av telefonnummer i befolkningsdatasystemet, eftersom det inte finns några uppgifter om telefonnummer i registret.

3.6 Uppgift om att spärrmarkering föreligger

Uppgiften om att spärrmarkering har registrerats för en person är inte heller en uppgift som omfattas av spärrmarkering. I enlighet med de allmänna dataskyddsprinciperna ska man avstå från att lämna ut uppgiften, om det inte är nödvändigt. Utlämnande ska övervägas från fall till fall och uppgiften ska inte lämnas ut ens till myndigheterna utan att det medför nytta i myndighetsverksamheten. Endast information om att det är fråga om ett spärrmarkeringsfall kan av grundad anledning dessutom ges till den privata sektorn som till exempel banker, försäkringsbolag och kreditupplysningsbolag.

Även om den nämnda ståndpunkten redan tidigare har funnits i uppförandekoden för spärrmarkering, har den inte etablerat sig i praxis för utlämnande av uppgifter inom den privata sektorn. Man har dock övervägt att ändra på saken och det är skäl att vid behov fästa uppmärksamhet vid det när uppgiftstillstånd presenteras.

4 Principer för behandlingen

4.1 Allmänt

I detta kapitel (4) av uppförandekodexen behandlas huvudsakligen principer för utlämnande av spärrmarkerade uppgifter ur befolkningsdatasystemet. Det är också skäl att tillämpa principerna på ett lämpligt sätt vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kan av grundad anledning i enskilda fall godkänna smärre undantag från de principer som förutsätts i detta kapitel (4), om det inte anses kränka skyddet för personuppgifter eller integritetsskyddet.

4.2 Huvudprinciperna för behandlingen samt de instanser som har rätt att få spärrmarkerade uppgifter

4.2.1 En uppgift som omfattas av spärrmarkering får lämnas ut endast till en myndighet

Av bestämmelserna om spärrmarkering framgår att uppgifter som omfattas av spärrmarkering **inte någonsin får lämnas ut till andra än myndigheter**. Uppgifter som omfattas av spärrmarkering får dessutom lämnas ut endast till en myndighet vars rätt att behandla uppgifterna baserar sig på utförande av en arbetsuppgift, en åtgärd eller ett uppdrag som föreskrivs i eller med stöd av lag och som berör personens rättigheter eller skyldigheter. När Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata överlåter uppgifter som omfattas av spärrmarkering till en annan myndighet ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samtidigt meddela den andra myndigheten om spärrmarkeringen, om det inte är fråga om utlämnande av uppgifter för postförsändelse eller annat motsvarande engångsbruk.

Evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet kan få uppgifter om spärrmarkering och de uppgifter som kyrkorna behöver och som omfattas av spärrmarkering, eftersom kyrkosamfundet har myndighetsuppgifter för vilka de behöver uppgifterna i fråga.

Grunder som ger rätt att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet kan vara behov av information som förutsätts för utförande av uppgifter som föreskrivs i lag eller myndighetsbestämmelser såsom fullgörande av värnplikt, beskattning, val, brottsbekämpning och förundersökning, betalning av lagstadgade förmåner eller indrivning av betalningar som förutsätts av myndighetsåligganden eller annat delgivnings- eller verkställighetsuppdrag.

Att uppgifter som omfattas av spärrmarkering regelbundet ska lämnas till en myndighet är en exceptionell åtgärd i samband med vilken det ska ställas så exakta och noggranna villkor som möjligt för användningen och skyddet av uppgifterna. **Utlämnande och användning av uppgifter som omfattas av spärrmarkering ska i första hand ordnas så att behöriga myndigheter får tillgång till uppgifterna endast i form av enstaka förfrågningar med hjälp av befolkningsdatasystemet i realtid (VTJkysely)**. För BDS-gränssnittets del uppfylls förutsättningen om en uppgift

28.1.2021

som omfattas av spärrmarkering och som behandlas i samband med en enskild förfrågan inte sparas i mottagarens register.

Myndigheten kan till den adress som omfattas av spärrmarkeringen och som myndigheten har kännedom om posta försändelser som hänför sig till myndighetsverksamheten till en person som har beviljats spärrmarkering. Andra än myndigheter har dock inte alls möjlighet att få uppgifter som omfattas av spärrmarkering. En person eller sammanslutning till vilken uppgifter som omfattas av spärrmarkering inte kan lämnas ut kan be stämmningsmannen kontakta den person som söks.

4.2.2 Personen har rätt att få tillgång till sina egna uppgifter

Enligt artikel 15 i den allmänna dataskyddsförordningen (2016/679) kan en person själv kontrollera sina egna uppgifter som omfattas av spärrmarkering i befolkningsdatasystemet. I övrigt föreligger inte heller något hinder för utlämnade av uppgifter som omfattas av spärrmarkering till personen själv. Särskild uppmärksamhet ska likväl fästas vid att identiteten kontrolleras på den person som begär en uppgift som omfattas av spärrmarkering. I tjänsten för kontroll av egna uppgifter på Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas webbplats kan personen själv med stark autentisering kontrollera sina egna adressuppgifter som omfattas av spärrmarkering.

Enligt 37 § 3 mom. i lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster ska man i samband med utlämnande av uppgifter som omfattas av spärrmarkering till andra än myndigheter bedöma om utlämnandet kan ha betydelse för säkerheten för den som omfattas av spärrmarkeringen eller dennes familjemedlemmar. I princip ska bestämmelsen tillämpas i fall där en person begär uppgifter om dem som han eller hon är vårdnadshavare för med stöd av rätten att kontrollera register och dessa personer har en anteckning om spärrmarkering i befolkningsdatasystemet.

Myndigheten ska i det fallet utreda grunden för spärrmarkeringen, så att uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen inte lämnas ut till vårdnadshavare eller andra personer som är anledningen till att spärrmarkeringen har införts. Den som är föremål för spärrmarkering eller dennes vårdnadshavare ska då höras och ett skriftligt beslut om utlämnande av uppgifter ska då fattas. I den aktuella bestämmelsen finns det närmare information om förfarandena i anslutning till situationen.

4.2.3 Att beakta då uppgifter som omfattas av spärrmarkering behandlas

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata beslutar i enskilda fall i fråga om både myndigheter och olika sätt att lämna ut uppgifter, när uppgifter som omfattas av spärrmarkering lämnas ut ur befolkningsdatasystemet till en myndighet. Inte heller en myndighet har i alla situationer rätt att få uppgifter som omfattas av spärrmarkering. **Om uppgifter som omfattas av spärrmarkering lämnas ut till en myndighet vid direktanslutning eller annars i form av massbehandling, ska detta alltid nämnas i uppgiftstillståndet eller i handlingar som hänför sig till tillståndet.** Om ett sådant omnämnande inte finns, lämnas uppgifterna aldrig ut.

Den myndighet som tar emot uppgifter får ge rätt att behandla uppgifter som omfattas av spärrmarkering endast till så få som möjligt av den mottagande myndighetens särskilt utsedda arbetstagare, till vars arbetsuppgifter behandlingen av sådana uppgifter direkt och nödvändigtvis hör. Den myndighet som tar emot uppgiften ansvarar för sina arbetstagares pålitlighet och ska genomföra till exempel eventuella nödvändiga utredningar om personalens säkerhet och tillförlitlighet.

En uppgift i befolkningsdatasystemet **om att en person har spärrmarkering (anteckning om spärrmarkering) ska lämnas ut** för var och en person i samband med utlämnande av uppgifter när uppgifter som omfattas av spärrmarkering lämnas ut. Om det är fråga om en postförsändelse eller någon annan motsvarande åtgärd i ett enskilt fall, kan uppgifter undantagsvis lämnas ut utan anteckning om spärrmarkering. Om uppgifter som omfattas av spärrmarkering har lämnats ut till myndighetens datasystem, ska det likaså alltid på person- eller enhetsnivå **framgå av mottagarens system att det är fråga om uppgifter som omfattas av spärrmarkering.**

Den som tar emot uppgifter ur befolkningsdatasystemet ska i sina datasystem införa tekniska skyddslösningar enligt dessa uppförandekoder, om uppgifter som omfattas av spärrmarkering lämnas ut till mottagarens register. Den myndighet som tar emot uppgifter som omfattas av spärrmarkering bl.a. ska se till att de datasystem och arbetsrutiner den ansvarar för stöder en skyddad behandling av uppgifterna.

Att överlåta uppgifterna till en tredje part är enligt lagen tillåtet endast i undantagsfall och om detta särskilt föreskrivs i lag. Till exempel Skatteförvaltningen har ifrågavarande bestämmelser om vidareöverlåtelse, så som när bouppteckningar överläts till utsokningsmyndigheten.

När uppgifter som omfattas av spärrmarkering överläts vidare ska man på lämpligt sätt se till att förfarandena följer dessa uppförandekoder. I situationer med vidareöverlåtelse ska uppmärksamhet även fästas vid punkt 4.3.2 Utredning om användning och skydd av uppgifter i uppförandekoden. Uppgifter som omfattas av spärrmarkering får aldrig framgå av myndigheternas offentliga register, delar av dem eller handlingar.

Då material upprepade gånger lämnas ut från befolkningsdatasystemet till en myndighet och spärrmarkeringar samt uppgifter som hänför sig till dem är relevanta för materialet, ska man gynna så täta utlämningar av uppgifterna som möjligt. Annars kan det resultera i att spärrmarkeringen i befolkningsdatasystemet eller något annat koncept i utlämnandet av uppgifterna inte kommer att förmedlas till den mottagande myndigheten i skälig tid. Till denna del ska man i uppgiftstillståndet fästa uppmärksamhet vid ärendet samt artikel 5.1 d i den allmänna dataskyddsförordningen, enligt vilken personuppgifter ska vara exakta och vid behov uppdaterade. En myndighet ska även i mån av möjlighet för **postförsändelser** i stället för bostadsadressen till en person som beviljats spärrmarkering använda personens **kontaktadress**.

Om myndighetens egna datasystem möjliggör förfrågning, ska uppgifter som omfattas av spärrmarkering registreras i en loggfil. Loggfilen ska lagras under en skälig tid, vilket med beaktande av preskriptionstiden för tjänstebrott och lagrandet av logguppgifter för direktförfrågningar är fem år.

Av loggfilen ska det framgå till vilken person som beviljats spärrmarkering de uppgifter som har behandlats hör, vem som har behandlat uppgifterna och tidpunkten för behandlingen. Logguppgifterna för VTJkysely och delvis även BDS-gränssnittsförfrågningar registreras i Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas loggfil.

4.3 Användning och skyddande av uppgifter som omfattas av spärrmarkering samt utredning av dem

4.3.1 Användare av uppgifter som omfattas av spärrmarkering

En myndighet får bevilja tillstånd att behandla uppgifter som omfattas av spärrmarkering och som lämnats ut ur befolkningsdatasystemet endast för sina arbetstagare som konstaterats vara tillförlitliga. Uppgifterna får endast behandlas av sådana arbetstagare vars uppgifter och verksamhet den behöriga myndigheten har möjlighet att följa upp och övervaka, och även dessa personer endast i sådana uppdrag där det är nödvändigt att behandla uppgifterna i fråga. Behandling av uppgifter som omfattas av spärrmarkering i distansarbete är tillåten endast enligt samma principer som andra uppgifter som kräver motsvarande skydd i organisationen.

En myndighet som får uppgifter som omfattas av spärrmarkering ska föra en förteckning över de personer som har rätt att i myndighetsverksamhet behandla uppgifter som omfattas av spärrmarkering. Förteckningarna ska vara uppdaterade och innehålla uppgifter applikationsvis om personer som har rätt att behandla uppgifterna i fråga.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kan vid behov ta utdrag ur användarnamnsregistret för befolkningsdatasystemets direktanvändningsprogram för de personer som har rätt att via förfrågningssystemet behandla uppgifter som omfattas av spärrmarkering. För BDS-gränssnittets del kan det krävas samarbete med mottagaren för att utreda personerna i fråga. Användaruppgifterna kan vid behov sändas för kontroll till vederbörande myndigheter som använder applikationen.

4.3.2 Redogörelse för användningen och skyddet av uppgifterna

Då en myndighet ansöker om att uppgifter i befolkningsdatasystemet som omfattas av spärrmarkering ska lämnas ut, ska det förutsättas att myndigheten till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata lämnar en detaljerad redogörelse för hur de spärrmarkerade uppgifterna kommer att användas och skyddas i myndighetens verksamhet och eventuella egna datasystem. Uppgifter som omfattas av spärrmarkering får inte användas till annat än för det användningsändamål som har uppgetts och inte heller överlåtas till utomstående.

Av en skriftlig redogörelse för utlämnande av uppgifter i massformat (inklusive och VTJkysely och BDS-gränssnittet) ska åtminstone följande omständigheter framgå:

- för vilka användningsändamål och vilka uppdrag de spärrmarkerade uppgifterna behövs,

28.1.2021

- vilken person hos organisationen som har behörighet att besluta om beviljande av rättigheterna i ovanstående punkt,
- hur den administrativa och fysiska säkerheten ordnas för de uppgifter som lämnas ut samt hur säkerheten i fråga om personal, datakommunikation, programvara, datamaterial, användning och utrustning kommer att garanteras.
- hur uppföljning och övervakning av uppgifternas användning i form av arbetsrutiner och tekniska lösningar har ordnats hos organisationen samt
- vilka möjligheter är att på laglig grund vidare överlåta uppgifter som omfattas av spärrmarkering.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska från fall till fall överväga vilken utredning som krävs av mottagaren när uppgifter som omfattas av spärrmarkering lämnas ut som så kallat enskilt utlämnande av uppgifter.

När den som tar emot uppgifter ur befolkningsdatasystemet med stöd av 37 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster överlåter uppgifter som omfattas av spärrmarkering vidare från befolkningsdatasystemet till en annan myndighet, ska den förstnämnda samtidigt på personnivå meddela att det är fråga om ett fall av spärrmarkering. I anslutning till detta ska den myndighet som tar emot uppgifterna lämna en redogörelse antingen till den primära mottagaren av uppgifterna enligt 44 § i nämnda lag eller till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Det kan finnas bestämmelser om detta i det tillstånd för utlämnande av uppgifter som myndigheten gett.

4.4 Tillämpning av principerna vid enskilt utlämnande av uppgifter

Samma bestämmelser och principerna i dessa uppförandekoder ska på ett lämpligt sätt beaktas vid utlämnande av uppgifter i massform samt vid **enskilt utlämnande av uppgifter**. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata dokumenterar då avgrändarna om utlämnande av uppgifter som omfattas av spärrmarkering i samband med logguppgifterna i VTJkysely så att de vid behov kan utredas i efterhand.

4.5 Behandling av uppgifter som omfattas av spärrmarkering för myndighetens räkning i rollen som personuppgiftsbiträde

På basis av 36 och 37 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster samt granskningen av förarbetena till bestämmelserna (särskilt RP 89/2008 rd) och EU:s allmänna dataskyddsförordning ska det anses att **de personuppgiftsbiträden som myndigheterna använder kan behandla uppgifter som omfattas av spärrmarkering**, om det är nödvändigt med tanke på deras uppgifter och om myndigheten kan sörja för förutsättningarna för en säker och skyddad behandling av uppgifterna. Då är det inte fråga om **utlämnande** av uppgifter, utan om **behandling** av uppgifter för myndighetens (den registeransvariges) räkning. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata **rekommenderar dock starkt att myndigheten i första hand strävar efter att ordna behandlingen av personuppgifter så att myndigheten själv behandlar uppgifter**

28.1.2021

som omfattas av spärrmarkering och inte lägger ut behandlingen på entreprenad till en privat aktör.

Behandling av uppgifter som omfattas av spärrmarkering kan tillåtas endast under vissa förutsättningar för ett personuppgiftsbiträde som myndigheten använder (såsom en teknisk leverantör eller tjänsteleverantör).

Villkor för att behandling ska kunna tillåtas:

- Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kan bevilja uppgiftstillstånd för att få uppgifter som omfattas av spärrmarkering endast direkt till myndigheten.
- Myndigheten har lagt ut en uppgift eller funktion på entreprenad till en aktör som behandlar personuppgifter för myndighetens räkning som personuppgiftsbiträde (myndigheten är fortfarande registeransvarig för uppgifterna och ansvarar för att behandlingen av personuppgifterna är korrekt).
- Avtal har ingåtts om utläggning på entreprenad och behandling av personuppgifter (artikel 28 i EU:s allmänna dataskyddsförordning).
- I första hand ska myndigheten bedöma om en tjänsteman eller en anställd vid myndigheten i fråga om uppgifter som omfattas av spärrmarkering kan sköta en uppgift eller funktion (så som att skicka en faktura till en person med spärrmarkering), även om en uppgift eller funktion som kräver behandling av uppgifterna (så som fakturering) i övrigt som en helhet har lagts ut på entreprenad. I synnerhet om antalet uppgifter som omfattas av spärrmarkering är litet medför en sådan lösning oftast inga betydande praktiska utmaningar för myndigheten.
- Myndigheten ska minimera behandlingen av uppgifter som omfattas av spärrmarkering som utförs av personuppgiftsbiträdet. Det är till exempel inte skäl att behandla exakta adressuppgifter om uppgiften om hemkommun är tillräcklig för att sköta uppgiften.
- Ut kontrakterade uppgifter, åtgärder eller uppdrag där uppgifter som omfattas av spärrmarkering behandlas, ska grunda sig på lag eller vara föreskrivna eller bestämda med stöd av lag.
- När uppgifter som omfattas av spärrmarkering behandlas ska det i samband med dem finnas information om att spärrmarkering föreligger.
- Myndigheten övervakar behandlingen av uppgifter som omfattas av spärrmarkering som utförs av personuppgiftsbiträdet (bl.a. för en förteckning över personer som behandlar uppgifterna; har gett anvisningar om behandlingen och annat skydd av uppgifterna).
- Vid ansökan om uppgiftstillstånd ska myndigheten se till att det personuppgiftsbiträde som myndigheten anlitar förbinder sig till alla villkor i uppgiftstillståndet samt till principerna i dessa uppförandekoder, och att kraven på behandling och skydd av uppgifter som omfattas av spärrmarkering uppfylls även för personuppgiftsbiträdets del.
- Myndigheten ska i sin riskbedömning för behandling av uppgifter beakta följande:
 - teknisk behandling (där ingen enskild persons uppgifter granskas) som utförs av en teknisk handläggare så som en systemleverantör (som har teknisk åtkomst till personuppgifter) innehåller mindre dataskyddsrisker än sådan behandling av uppgifter där en anställd på grund av sina arbetsuppgifters karaktär ser och behandlar personuppgifter
 - myndigheten bör beakta att till exempel uppgifter om en persons hemkommun kan framkomma indirekt även om uppgifter som omfattas av spärrmarkering inte har angetts i samband med personens namn; utgångspunkten är att också

alla andra uppgifter som kan avslöja vistelseorten för en person som beviljats spärrmarkering (till exempel en förteckning över personer som bor i en viss kommun) omfattas av spärrmarkeringen.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ber inte en enskild myndighet om en utredning om huruvida myndigheten använder personuppgiftsbiträde för behandling av uppgifter som omfattas av spärrmarkering eller inte. Myndigheten ska dock förbinda sig att bedöma nödvändigheten av att behandla uppgifter som omfattas av spärrmarkering alltid när den överväger att använda personuppgiftsbiträde, och förbinder sig till att de krav för behandling av uppgifter som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ställer uppfylls för varje aktör som behandlar spärrmarkeringsuppgifter.

5 Principer för enskilda informationstjänster

5.1 Allmänt

Utlämnande och användning av uppgifter som omfattas av spärrmarkering ska i **första hand** ordnas så att **de personer som behandlar uppgifterna kommer åt dem endast från fall till fall**, till exempel som enstaka direktförfrågningar. Om behovet av uppgifter som omfattas av spärrmarkering är sporadiskt ska uppgifterna i regel vid behov begäras skriftligen av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata som så kallade enskilda utlämnanden av uppgifter (intyg eller utdrag ur befolkningsdatasystemet).

Att regelbundet lämna uppgifter som omfattas av spärrmarkering till en myndighet för registrering i dennes register är en åtgärd i samband med vilken man ska ställa så exakta och noggranna villkor som möjligt för användningen och skyddet av uppgifterna. I fråga om massutlämningstillstånd från befolkningsdatasystemet beaktas ärendet i mån av möjlighet så, att **utlämning av spärrmarkerade uppgifter endast i undantagsfall är möjligt med andra former av informationstjänster än VTJky-sely eller BDS-gränssnittstjänsten som genomförts på motsvarande sätt.**

I detaljmotiveringen till 36 § i den ursprungliga regeringspropositionen till lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster konstateras följande:

"Att uppgifter som omfattas av spärrmarkering regelbundet ska lämnas till en myndighet för att registreras i myndighetens personregister är enligt bestämmelsen en exceptionell åtgärd i samband med vilken det ska ställas så exakta och noggranna villkor som möjligt för användningen och skyddet av uppgifterna. Närmare föreskrifter om behandling av uppgifter som omfattas av spärrmarkering ska i den föreslagna lagen ingå i 37 och 44 §. Användningen av uppgifter som omfattas av spärrmarkering ska i första hand ordnas så att de behöriga myndigheterna kommer åt uppgifterna endast från fall till fall till exempel genom enstaka förfrågningar med hjälp av det förfrågningssystem i realtid som ingår i befolkningsdatasystemet.

Den **kontaktadress** som antecknats i befolkningsdatasystemet berörs inte av de särskilda begränsningar som gäller uppgifter som omfattas av spärrmarkering. Om en kontaktadress ska lämnas ut, ska de övriga förutsättningarna i befolkningsdatalagen beaktas, dvs. till exempel de förbud att lämna ut uppgifter som antecknats för personen på grund av dennes anmälan.

Kontaktadresserna har dock utökats mycket begränsat och deras kvalitetsnivå är också dålig. I befolkningsdatasystemets massdatatjänster överläts kontaktadressen för närvarande närmast via VTJkysely.

5.2 VTJkysely och utdragsförfrågningar (inklusive intygförfrågningar)

Myndigheterna kan hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ansöka om rätt att via webbläsarapplikationen VTJkysely få uppgifter som omfattas av spärrmarkering (spärrmarkeringsroll). Denna rätt kan beviljas arbetstagare som i sina arbetsuppgifter måste behandla uppgifter om spärrmarkering.

Rätten att använda uppgifter som omfattas av spärrmarkering i VTJkysely beviljas en myndighet på ansökan som kan göras i Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas e-tjänst. Mer information kan fås per e-post på adressen vtjkysely@dvv.fi. Om myndigheten vill kontrollera om rätten till uppgifter som omfattas av spärrmarkering redan har beviljats hans eller hennes organisation, eller vem som är ansvarig användare för organisationens VTJkysely, kan man fråga Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata: vtjkysely@dvv.fi.

Uppgifter som omfattas av spärrmarkering **kan aldrig lämnas ut** via VTJkysely **till andra än myndigheter**. Om mottagaren inte har rätt att få uppgifter som omfattas av spärrmarkering, är dessa fält tomma eller försedda med information om saken.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgör alltid från fall till fall om uppgifter som omfattas av spärrmarkering ska lämnas ut till myndigheten i tillståndet för utlämnande av uppgifter eller i handlingar i anslutning till tillståndet. Användarrättigheterna administreras med hjälp av personliga användarrättsroller för såväl mottagare som anställda vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. När uppgifter som omfattas av spärrmarkering i befolkningsdatasystemet granskas med VTJkysely, varnar programmet för att det är fråga om ett spärrmarkeringsfall innan uppgifter som omfattas av spärrmarkering visas.

De principer som nämns i denna punkt gäller även i tillämpliga delar situationer där en anställd hos den myndighet som är mottagare av överlåtelsen eller vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ges möjlighet att använda så kallade utskriftsförfrågningar. Försiktighetsåtgärderna för denna tillämpning är då desamma som vid direktanvändning.

Utlämning av uppgifter som omfattas av spärrmarkering i Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas utdragsprogram har lösts med hjälp av användarroller på samma sätt som i VTJkysely. Utgångspunkten är även för utdragsprogrammets del att behandlingsrättigheter beviljas endast en begränsad grupp anställda vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Uppgifter som erhållits med hjälp av de direkta tillämpningarna i befolkningsdatasystemet i fråga ska inte utan lagstadgad grund och särskild anledning registreras i ett annat personregister som används av den person som behandlar uppgifterna.

Användningen av de direkta tillämpningarna i befolkningsdatasystemet följs upp bland annat per användare med hjälp av en loggfil. Loggfilen förvaras i fem års tid

I anvisningarna för användare av VTJkysely finns ytterligare anvisningar om spärrmarkeringsuppgifter i VTJkysely. Anvisningar för användare hittar man då man loggar in i VTJkysely.

5.3 Ändringsdatatjänsten

I ändringsdatatjänsten ska i regel endast uppgifter om förekomsten av spärrmarkering lämnas ut. Uppgifter som omfattas av spärrmarkering ska i första hand sökas från fall till fall med VTJkysely eller BDS-gränssnittet. Uppgifter som omfattas av spärrmarkering ska i princip inte lagras i den mottagande myndighetens register. Uppgifter som omfattas av spärrmarkering kan vid behov begäras skriftligen av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata som enskilda utdrag.

Information om uppgifter som omfattas av spärrmarkering ska inom ändringsdatatjänsten **aldrig överlåtas till andra mottagare än myndigheter**. Om uppgifter som omfattas av spärrmarkering inte lämnas ut, förmedlas uppgifterna om hemkommun och adresser tomma vid leveransen av ändringsuppgifterna eller så antecknas till exempel texten "Tilläggsuppgifter från Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata" eller "Personen har en spärrmarkering antecknad i befolkningsdatasystemet".

Syftet med förfarandet är att den mottagande myndigheten inte i fortsättningen ska använda sådana spärrmarkerade uppgifter som sedan tidigare finns i dess egna system. Detta ska man sträva efter även genom att betona saken i uppgiftstillståndet. För myndigheternas del ska frågan om utlämnande av uppgifter som omfattas av spärrmarkering från fall till fall avgöras i tillståndet för utlämnande av uppgifter eller dokument som hänför sig till tillståndet.

Till de myndigheter som får uppgifter som omfattas av spärrmarkering i ändringsdatatjänsten förmedlas utöver uppgifterna i fråga alltid på något sätt på personnivå information om att det är fråga om ett spärrmarkeringsfall. Samma förfarande tillämpas även i fråga om de myndigheter som till exempel endast underrättas om hemkommun eller motsvarande spärrmarkerad uppgift för en person som beviljats spärrmarkering.

När spärrmarkeringen upphör överlåts vid den tidsmässigt följande leveransen av ändringsuppgifter de uppgifter som varit föremål för spärrmarkering till det mottagande systemet, om inte annat följer av andra orsaker.

Evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet får i ändringsdatatjänsten uppgifter om spärrmarkering och de uppgifter som kyrkorna behöver och som omfattas av spärrmarkering, eftersom kyrkosamfundet har myndighetsuppgifter för vilka de behöver uppgifterna i fråga.

5.4 BDS-gränssnittet

I fråga om BDS-gränssnittstjänsten ska man i situationer med spärrmarkering tillämpa samma principer som i ändringsdatatjänsten (punkt 5.3) eller VTJkysely (punkt 5.2).

Med BDS-gränssnittet söker man i allmänhet aktuella uppgifter i mottagarens personregister ur befolkningsdatasystemet, varvid situationen jämföras med ändringsdatatjänsten. BDS-gränssnittet kan emellertid i likhet med VTJkysely användas enbart till att kontrollera en uppgift i befolkningsdatasystemet utan att den lagras i den mottagande myndighetens register, varvid situationen jämföras med VTJkysely.

Användningen av BDS-gränssnittet följs bland annat med hjälp av en loggfil. Att ta reda på vilka personer som har gjort tillämpningsförfrågningarna kan kräva samarbete med den organisation som tar emot uppgifterna, eftersom Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata loggar inte nödvändigtvis registrerar uppgifter på personnivå om den tjänsteman hos den mottagande myndigheten som har gjort applikationsförfrågan i BDS-gränssnittet. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata lagrar loggfilen i fem års tid och mottagaren ska för sin del lagra sina logguppgifter om BDS-gränssnittet under lika lång tid.

5.5 Engångsuppdatering av register eller upprepad engångsuppdatering

Information om uppgifter som omfattas av spärrmarkering ska vid registeruppdateringar **aldrig överlåtas till andra mottagare än myndigheter**. I den offentliga förvaltningens uppdateringstjänster avgörs utlämnandet av spärrmarkeringsuppgifter från fall till fall i tillståndet för utlämnande av uppgifter eller i handlingar i anslutning till tillståndet. Utgångspunkten är att uppgifter som omfattas av spärrmarkering inte lämnas ut. En myndighet som behöver uppgifter ska i första hand kontrollera uppgifter som omfattas av spärrmarkering som en enskild förfrågan via en direktförfrågan i VTJkysely. Om VTJkysely i situationer med spärrmarkering inte står till mottagarens förfogande, kan uppgifter som omfattas av spärrmarkering vid behov begäras från Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas utdragstjänst som enskilda utdrag som lämnas ut för ett visst ändamål.

Om uppgifter som omfattas av spärrmarkering inte lämnas ut, förmedlas vid uppdateringar tomma fält i stället för de spärrmarkerade uppgifterna eller till exempel meddelandet "Mer information ges av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata". Av grundad anledning kan uppgifter lämnas ut om att personen har en spärrmarkering i befolkningsdatasystemet.

För myndigheternas del ska frågan om utlämnande av uppgifter som omfattas av spärrmarkering från fall till fall avgöras i tillståndet till utlämnande av uppgifter eller de postbeskrivningar eller hanteringsregler som hänför sig till tillståndet. Vid uppdateringen kan man från fall till fall lämna ut andra uppgifter om en person med spärrmarkering än de som omfattas av spärrmarkeringen. Till de myndigheter som undantagsvis informeras om uppgifter som omfattas av spärrmarkering för en person som beviljats spärrmarkering förmedlas utöver dessa uppgifter alltid uppgifter om att spärrmarkering har registrerats för personen.

Kunder

Uppförandekoder

Spärrmarkering

DVV/6880/2020

23 (24)

28.1.2021

5.6 Urvalstjänst

Information om uppgifter som omfattas av spärrmarkering och gäller en person som har beviljats spärrmarkering **ska aldrig vid urvalstjänst lämnas ut till andra än myndigheter**. Vid urval till myndigheter avgörs utlämnandet av uppgifter om spärrmarkering från fall till fall i tillståndet för utlämnande av uppgifter eller i handlingar i anslutning till tillståndet. Utlämnande av uppgifter som omfattas av spärrmarkering är mycket exceptionellt i synnerhet när det gäller direkta adressuppgifter.

I regel är det inte nödvändigt att alls ta med uppgifter om personer som omfattas av spärrmarkering i det material som överlämnas. Av grundad anledning kan uppgifter lämnas ut om att personen har en spärrmarkering. Ibland kan det i urvalet också vara motiverat att lämna ut andra uppgifter om en person än de som omfattas av spärrmarkering (t.ex. dödsfall), även om uppgifter som omfattas av spärrmarkering inte kan lämnas ut. Även om endast andra uppgifter än sådana som omfattas av spärrmarkering lämnas ut om en person med spärrmarkering, ska man försäkra sig om att mottagaren av uppgiftstillstånd inte använder eller sammanställer uppgifterna med andra uppgifter på ett sådant sätt att uppgifter som omfattas av spärrmarkering kan avslöjas för utomstående.

Uppgifter som omfattas av spärrmarkering kan av grundad anledning lämnas ut till en myndighets masspostning av engångskaraktär. Då utlämnas endast uppgifter som omfattas av spärrmarkering, men inte uppgifter på personnivå om vem som har spärrmarkering. I dessa fall är risken för att adressuppgifterna till en person som har beviljats spärrmarkering ska komma i orätta händer inte lika stor som i andra former av datatjänster, eftersom dessa tjänster i regel endast används som engångstjänster för expediering av olika försändelser från myndigheter. I dessa fall är det inte heller nödvändigt att ge en utredning om spärrmarkering (punkt 4.3.2). **I uppgiftstillståndet ska betonas att materialet kan innehålla uppgifter som omfattas av spärrmarkering och att uppgifterna ska förstöras på ett säkert sätt genast efter användningen.**

Om material som innehåller uppgifter som omfattas av spärrmarkering överläts till en myndighet i annat syfte än en engångsanvändning, lämnas dessutom utöver adressuppgifterna alltid på personnivå ett meddelande om att personen har beviljats spärrmarkering.

5.7 Adresstjänst

Med adresstjänst avses här en adresstjänsttelefon. **I adresstjänsten ska man aldrig lämna ut uppgifter om förekomsten av spärrmarkering eller uppgifter som omfattas av spärrmarkering.**

Adresstjänsten per telefon har en egen användarroll med förhindrad åtkomst till uppgifter som omfattas av spärrmarkering. Andra användarroller får inte användas i tjänsten.

Kunder

Uppförandekoder

Spärrmarkering

DVV/6880/2020

24 (24)

28.1.2021

5.8 Dokumenttjänster

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata beslutar med stöd av gällande lagstiftning och med beaktande av användningsändamålet från fall till fall om uppgifter som omfattas av spärrmarkering kan lämnas ut med utdrag eller på annat sätt skriftligen. **Uppgifter får aldrig lämnas ut till andra än myndigheter eller personen själv eller i begränsad utsträckning till hans eller hennes vårdnadshavare.**

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata förmedlar (med undantag av sina egna försändelser) inte postförsändelser till adresser som omfattas av spärrmarkering.

44 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster kan förutsätta att mottagaren lämnar en utredning om användningen och skyddet av uppgifterna även när uppgifter som omfattas av spärrmarkering enskilt lämnas ut till en myndighet.

Försiktighetsåtgärder som gäller utdragstillämpningar har beskrivits i punkt 5.2. Utgångspunkten är även här att utskriftsrättigheter för utdrag endast ges till en begränsad grupp anställda vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Utfärdandet av utdrag följs upp för varje användare på motsvarande sätt som användningen av VTJkysely med hjälp av logguppgifter. Loggregistret förvaras i fem års tid.

